

Máthé Árpád önéletrajza

1936. november 8-án születtem Nagycenken. Anyám a község postamestere, apám állástalan építészmérnök volt. Anyám 1941-ben, 25 évi szolgálat után nyugdíjba vonult, apám Debrecenben kapott városi mérnöki állást, ott született negyedik gyermekük. Elemi iskolai tanulmányaimat két év múlva Marosvásárhelyen, a Bolyai Kollégiumban kezdtem meg. 1944 szeptemberében, a közelgő front elől, mindent hátrahagyva az utolsó szerelvényvel anyaországi rokonunkhoz menekültünk. Az első hat osztályt hat különböző iskolában végeztem, gimnáziumi, egyetemi tanulmányaimra és későbbi munkahelyeimre ez a változatosság nem volt jellemző.

A könyvek és az olvasás szeretetét szüleinktől örököltük. A kémiával, még annak iskolai oktatása előtt, egy kémiai társasjáték révén ismerkedtem meg. Barátaimmal és nálam öt évvel fiatalabb öcsémmel a fürdőszobában kémiai laboratóriumot rendeztünk be. Amikor a patikában nem lehetett acetont kapni, kalcium-acetát hevítésével magunk állítottuk elő a kísérleteinkhez és a pingponglabdák javításához szükséges mennyiséget. A Révai Miklós Gimnáziumban kiváló kémiatanárom volt, ott is sokat kísérleteztünk.

1955 szeptemberében kezdtem meg egyetemi tanulmányaimat az ELTE vegyész szakán. Elsősorban a szerves kémia és a kémiai technológia érdekelt. Negyedéves koromban a Kémiai Technológiai Tanszéken diákköröztem, demonstrátori, szaklaboratóriumi és egyetemi doktori munkámat Gerecs Árpád professzor úr vezetésével végeztem. 1960-ban kitüntetéses diplomát szereztem, 1964-ben summa cum laude minősítéssel szerves kémiából és kémiai technológiából doktoráltam az ELTE-n.

Egyetemi oktatói munkámat vegyészhallgatók kémiai technológiai laboratóriumi gyakorlatainál kezdtem. Első egyetemi előadásaimat – Gerecs professzor úr külön engedélyével – az Általános- és Gazdaságföldrajzi Tanszéken tartottam, Gazdaságföldrajzi gyakorlatok címen, 1963-tól a 80-as évekig. Az előadások témaköre kémiai technológia volt; **Kémiai alapismeretek** című egyetemi jegyzetem 1972-ben jelent meg. Az 1980-as évektől Tüdős Ferenc professzor úr **Makromolekuláris kémiai technológia** címen meghirdetett előadásainak egy részét én tartottam. Speciális előadásaim témakörei: **A kémiai technológia környezetkémiai vonatkozásai** (1970–1989), **Műszaki műanyagok** (1985–2000). 16 szakdolgozat és három egyetemi doktori, ill. PhD-dolgozat témavezetője voltam, illetve vagyok. Éveken át a vegyészhallgatók felvételi bizottságának, a vegyész tanszékcsoporti tanácsnak és a kari tanácsnak választott tagja voltam. 1997-ben a tanszékcsoporti alapítású Gróh Gyula-díjjal tüntettek ki. 1999 február elsejétől nyugdíjas vagyok.

Az MTA KKKI-ben 1999. március 1. óta a Polimerkémiai és Anyagtudományi Osztályon dolgozom először szerződéses kutatóként, később teljes állású (jelenleg félállású) tudományos főmunkatársként. Kutatási témám újszerű, elsősorban funkciós polimerek előállítására és vizsgálatára.

Az ELTE TTK Vegyész Diákköre keretében kiosztható, az alkalmazott szerves kémiai kiemelkedő diákköri munkák jutalmazására szolgáló Gerecs Árpád-díjat, volt tanszékvezető professzorunk emlékére, feleségemmel, dr. Somogyi Csillával 1995-ben alapítottuk. Eddig 16 hallgató részesült teljes vagy megosztott Gerecs-ösztöndíjban. Nagy többségük jelenleg doktorandusz, heten a kétévenként megrendezett Országos Tudományos Diákköri Konferenciákon (OTDK) az első három hely valamelyikét szerezték meg.

Az **Így készülünk a felvételi vizsgára kémiából** c. társszerzőkkel írt kémiai segédkönyvünk 8 kiadást ért meg, 1975-től 1985-ig kb. 100 ezer példány jelent meg belőle. Az én munkám az 50 oldalnyi **Kémiai technológia** c. fejezet volt. 1982-ben a gimnáziumok IV. osztálya számára Boksay Zoltán professzor úrral együtt írt **Fakultatív kémia** c. tankönyvünk minisztériumi különdíjat nyert. A metallurgiától a műanyagok előállításán át a környezetvédelem kémiai vonatkozásai című témakörökből 80 oldalnyi rész tartozott hozzám. A Magyar Nagylexikon munkatársa vagyok, erre a munkára Kucsman Árpád professzor úr kért fel. A szerves kémiai tárgykörű címszavak kb. 30 %-a, a műanyagok minden címszava hozzám tartozott, ezenkívül a kémiai technológia több száz címszavát is én írtam. 1992-től az ELTE Általános- és Alkalmazott Földtani Tanszékén két kollégámmal megosztva **Szerves geokémia** című előadást tartunk IV. éves geológusok számára. Feladatom a szénhidrogének kémiai technológiájának rövid ismertetése. Erre 8 tanóra áll rendelkezésemre. 1997-től a Veszprémi Egyetem anyagmérnöki szakán **Polimer-technológia** címen tartok két szemeszterórányi előadást. Hallgatóim részére **Polimertechnológiai kislexikont** állítottam össze (ábragyűjteménnyel együtt 130 oldal). A szak záróvizsgabizottságának tagja vagyok.

1975-ben az ELTE Általános- és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszékén az eszperantó nyelvészeti és irodalmi szak számára összeállított irodalmi szöveggyűjtemények egyik munkatársa voltam. 1992-ben ezen a szakon egyetemi diplomát szereztem, és azóta 10 hazai és számos külföldi hallgató szaklaboratóriumi munkáját vezetem, számukra előadásokat tartottam, szemináriumokat vezetem és vezetek. Tíz hallgató (közöttük négy külföldi állampolgár) szakdolgozati munkájának témavezetője voltam, illetve vagyok. A szak záróvizsgabizottságában vizsgáztatóként tevékenykedem.

Feleségem a Budai Gyermekkorházban laborvezető vegyészmérnök, biológus szakmérnök, lányom Kinga közgazdászként a Magyar Turizmus Rt. osztályvezetője és két kisunokám édesanyja, fiam, dr. Máthé András jogász, egy kft. ügyvezetője.